

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*(Матеріали XI науково-практичної конференції
30 серпня 2017 року)*

Рівне 2017

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи : матеріали XI науково-практичної конференції, 30 серпня 2017 р. / РДГУ; Наук. б-ка; за ред. С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне, РДГУ. – 2017. - 84 с.

***Відповідальна за
випуск:***

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора з наукової роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

На сторінках збірника представлені матеріали XI науково-практичної конференції «Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи». Серед розглянутих питань: нові технології оперативного інформування, сучасні проблеми каталогізації та систематизації, особливості організації обслуговування користувачів та ін.

Ухвалено методичною радою наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол № 8 від 21.09. 2017 р.

**©Наукова бібліотека РДГУ 33028
м. Рівне, вул. Пластова, 31
[http:// library.rshu.edu.ua](http://library.rshu.edu.ua)
library.rshu@gmail.com**

О. В. ІВАНЧУК

*зав. сектору наукової
бібліотеки Рівненського
державного
гуманітарного університету*

ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ В ЕЛЕКТРОННОМУ ТА ВІРТУАЛЬНОМУ РЕЖИМАХ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО СЕРВІСУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

***Резюме.** Розглянуто сучасний стан довідково-бібліографічного обслуговування, форми і технології його виконання в електронному та віртуальному режимах на прикладі наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.*

***Ключові слова:** довідково-бібліографічне обслуговування, електронне середовище, віртуальна довідка, Інтернет-технології.*

Сучасний стан розвитку бібліотеки неможливо уявити без нових інформаційних технологій, сучасних напрямів і форм інформаційного обслуговування. Особливо швидкими темпами зростає попит на електронні ресурси, посилюється інтерес до повнотекстових документів, поданих в електронному форматі.

В науковій бібліотеці РДГУ автоматизація розпочалася ще у 2002 році (запроваджено комп'ютерну програмну систему

«УФД/Бібліотека»)), що вплинуло безпосередньо і на якість довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО), в більшості випадків значно скорочуючи час користувача на пошук бібліографічної, фактографічної чи повнотекстової інформації. Втім користувачі, як правило, не мають оціночних навичок пошуку інформаційних ресурсів (як друкованих, так і електронних), якими володіють бібліотекарі.

Головною базою даних наукової бібліотеки для виконання різноманітних бібліографічних довідок є електронний каталог, який формується на основі опрацювання нових надходжень літератури та здійснення ретроконверсії фонду. До його складу входять описи книг, брошур, статей із журналів та збірників, документів з компакт-дисків [1].

Електронна пошукова система дозволяє в лічені секунди знаходити в каталозі бібліотеки потрібні видання і складати бібліографічні списки, кожен запис в яких забезпечено інформацією про те, в якому відділі бібліотеки зберігається той чи інший екземпляр. Фахівцями розроблений як простий, так і розширений пошук видань, а саме – за всіма елементами бібліографічного опису документа, ключовими словами, авторами, шифром та іншими рубриками, а також за декількома елементами одночасно. Завдяки електронним технологіям знайдену інформацію можна записати на флеш-карту або роздрукувати на принтері [4].

З урахуванням сучасних потреб і тенденцій необхідності інформаційного забезпечення законодавчо-правовими документами, крім власних електронних ресурсів, наукова бібліотека РДГУ продовжує використовувати корисні для освітнього і наукового процесів ліцензовані джерела інформації.

Зокрема, студенти, викладачі, аспіранти звертаються до наукової бібліотеки з метою отримання відповідної законодавчої та нормативно-правової інформації. Ефективним та якісним джерелом для виконання таких запитів є інформаційно-пошукова система «Консультант» [1]. Вона надає доступ до всіх опублікованих та неопублікованих державних офіційних документів із змінами та доповненнями й забезпечує миттєвий контекстовий пошук.

Розвиток Інтернет-технологій відкрив для бібліотеки новий рівень можливостей в обслуговуванні користувачів. Використання мережі Інтернет допомагає удосконалити їх інформаційне обслуговування користувачів та підвищити рівень онлайнового сервісу [3]. Втіленням сучасного каналу доступу до різноманітних бібліотечних послуг та інформаційних ресурсів став бібліотечний веб-сайт, який відіграє особливу роль в довідково-бібліографічному обслуговуванні (ДБО). Веб-сайт наукової бібліотеки РДГУ (<http://library.rshu.edu.ua/>) містить багато цікавої та корисної інформації, яка постійно поновлюється. Він є не тільки інформаційним компонентом, але й дієвим засобом реклами. Сайт надає доступ до електронного каталогу та власних бібліографічних, реферативних і повнотекстових баз даних.

Чільне місце в роботі з удосконалення ДБО займає діяльність, спрямована на підтримку віртуального спілкування бібліотеки та її користувачів. Популярності набуває віртуальна довідка, яка дає можливість розширити зону обслуговування за рахунок віддалених користувачів.

Технологія виконання віртуальної довідки включає: разовий запит, пошук бібліографічної або повнотекстової

інформації, відповідь користувачу (за допомогою електронної пошти). Види віртуальних довідок співпадають із загальною класифікацією традиційних довідок: тематичні, уточнюючі, адресні, фактографічні. Більшість довідок виконується завдяки електронним ресурсам наукової бібліотеки РДГУ. Але досить активно використовуються і ресурси Інтернет. Можливості Інтернет-технологій безмежні. Проте відомі й слабкі сторони: перенасиченість, наявність помилкової інформації. В цих умовах користувачі потребують допомоги фахівця. Кваліфікований бібліограф рекомендує, виконуючи віртуальну довідку, тільки достовірну інформацію. Робота координується інформаційно-бібліографічним відділом наукової бібліотеки РДГУ, який слідкує за якісним та своєчасним наданням відповідей. Відділом інформаційних технологій та підтримки автоматизованої комп'ютерної системи наукової бібліотеки РДГУ розроблено програму для реєстрації запитів, ведення архіву виконаних довідок.

Віртуальне довідкове обслуговування є логічним продовженням традиційного ДБО. Поява нових видів інформаційних послуг не спричиняє відмирання раніше існуючих, а доповнює їх, впливає на частковий перерозподіл аудиторії користувачів, з перспективою значного домінування електронних технологій і послуг [2].

Також у бібліотеці постійно здійснюється оперативне індивідуальне та групове інформування користувачів в режимі «Диференційованого забезпечення керівництва» (ДЗК) і «Вибіркового розповсюдження інформації» (ВРІ) за визначеними заздалегіть темами [6]. Для передачі інформації у вигляді списків нових надходжень документів з певної

тематики, активно використовується електронна пошта, що дозволяє економити час.

Підсумовуючи вищесказане, необхідно відмітити, що на теперішній час ДБО в науковій бібліотеці РДГУ вже не можливо уявити без використання новітніх технологій. Це підвищує оперативність та повноту задоволення інформаційних потреб користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грипич С. Електронна бібліотека в структурі традиційної бібліотеки ВНЗ: (на прикладі діяльності наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету) / С. Грипич // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 24–26 лютого 2010 р. : секція "Актуальні проблеми бібліотекозн. і бібліогр.". – Рівне : РДГУ, 2010. – С. 27–30.

2. Добко Т. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному середовищі: віртуальне чи реальне / Т. Добко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 4. – С. 11–23.

3. Гаврилюк І. А. Вплив інформаційних потреб користувачів на формування контенту web-сайту наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету / І. А. Гаврилюк // Розвиток наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету: теоретичні аспекти та практичний досвід : зб. матеріалів Х наук.- практ. конф., 30 серпня 2016 р. – Рівне : РДГУ, 2016. – С. 27–31.

4. Іванчук О. В. Використання електронних технологій наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного

університету для задоволення інформаційних потреб суб'єктів навчального і наукового процесу / О. В. Іванчук // Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету: стан і перспективи розвитку : зб. матеріалів VI наук.-практ. конф., м. Рівне, Наукова бібліотека РДГУ, 30 серп. 2012 р. – Рівне : РДГУ, 2012. – С. 51–56.

5. Пригорницька О. Г. Віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування користувачів: нові тенденції і проблеми / О. Г. Пригорницька // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матеріали міжнар. наук. конф., м. Київ, 8–10 жовт. 2013 р. – Київ, 2013. – С. 176–177.

6. Трачук Л. Ф. Форми бібліографічного інформування в електронному середовищі / Л. Ф. Трачук // Бібліотека вищого навчального закладу в умовах реформування вищої освіти України: досвід та перспективи : зб. матеріалів наук.-практ. конф., присвяч. 65-річчю заснування Наук. бібліотеки РДГУ, 28 серп. 2009 р. – Рівне : РДГУ, 2009. – С. 44–53.

Зміст

1. <i>Грипич С. Н.</i> Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно- комунікаційний простір університету: досвід та перспективи	3
2. <i>Семенюк Г. П.</i> Розвиток електронних інформаційно-комунікаційних наукоємних технологій в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	21
3. <i>Гаврилюк І. А.</i> Веб-сайт наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету як інструмент управління інформаційними потоками.....	29
4. <i>Поліщук С. М.</i> Створення Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету як моделі відкритого доступу до видань викладачів університету.....	36
5. <i>Іванчук О. В.</i> Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному та віртуальному режимах у контексті інформаційно-комунікаційного сервісу наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	44
6. <i>Ковальчук Л. В.</i> Інформаційно-аналітична діяльність наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету на допомогу освітньому та науковому процесам	50
7. <i>Потежна Н. О.</i> Бібліографічні бази даних книгозабезпечення освітнього процесу та аспірантури на допомогу інформаційному забезпеченню освітнього і наукового процесів Рівненського державного гуманітарного університету.....	59
8. <i>Коломієць Н. Б.</i> Впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	72

9. <i>Мельничук Г. П.</i> Обслуговування користувачів в електронному режимі як інноваційний вид обслуговування в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	78
---	----

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***Відповідальна за
випуск:***

С .Н. Грипич - доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора
з наукової роботи наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

О. М. Білогубцева – провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Комп'ютерна верстка:

Ю. М. Оліферчук - провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.